

Aan: College B&W en Gemeenteraad van de gemeente Utrechtse Heuvelrug

Kerkplein 2, 3941 HV DOORN

Postbus 200, 3940 AE DOORN

Doorn, 2 januari 2018

Betreft: gezondheid en privacy bewoners Utrechtse Heuvelrug

Aantal pagina's: 6

Bijlagen (samen in 1 PDF):

- 1) EU-Appeal-5G
- 2) Persbericht EU "Avoiding potential risks of electromagnetic fields"
- 3) Medisch appèl stralingsrisico's
- 4) Info: Resolutie EP over gezondheidsrisico's

Ons kenmerk: Stralen-1

Geachte leden van het college van B&W en leden van de gemeenteraad van gemeente Utrechtse Heuvelrug,

Ondergetekenden verzoeken u tot uitstel van de onlangs aangekondigde aanbesteding van de openbare straatverlichting en het kabelnet.

Aanleiding voor deze brief is, dat de bestuurders van de gemeente Utrechtse Heuvelrug bekend hebben gemaakt bezig te zijn met de aanbesteding van de openbare straatverlichting en het kabelnet. Ondergetekenden hebben voorts begrepen dat u voornemens bent om daarover te besluiten in de raadsvergadering op 8 februari 2018. Via de lokale media (zoals Nieuwsblad De Kaap d.d. 19-12-2017) is vernomen dat de toekomstige lantaarnpalen in de gemeente Utrechtse Heuvelrug met diverse functionaliteiten (kunnen) worden toegerust. Ondergetekenden zijn daarover verontrust.

Deze aanbesteding lijkt onverantwoord

Ondergetekenden begrijpen dat de bestuurders van gemeente mogelijk technisch tot meer in staat willen zijn, waaronder via moderne telecommunicatiemogelijkheden, om meer sturing te kunnen geven in de openbare ruimte. Dit heeft echter potentieel nadelige gevolgen voor het welzijn van mens en andere levensvormen door een overdaad aan radiofrequente elektromagnetische straling (hierna: 'straling'). De hoeveelheid straling met de komst van 5G en verdere uitrol van wifi zal immers toenemen. Tevens bestaat de mogelijkheid dat de privacy van de inwoners en passanten van de gemeente Utrechtse Heuvelrug in het geding komt door verkeerd gebruik of regelrecht misbruik van 'smart city'-toepassingen.

Voor ondergetekenden, inwoners/passanten van de gemeente Utrechtse Heuvelrug, lijkt deze aanbesteding daarom onverantwoord. Ondergetekenden verzoeken u deze aanbesteding een halt toe te roepen, zolang die gevolgen niet helder zijn. Dit ook gezien het in deze brief genoemde voorzorgsprincipe (UNESCO / EU, zie bijlage 1 voor toelichting).

U als gemeenteraad heeft de verantwoordelijkheid een principiële keuze te maken in het belang van de inwoners/passanten van de gemeente Utrechtse Heuvelrug en in het algemene belang. Kijkend naar de aanbesteding en ruimer naar de ontwikkelingen in de telecommunicatie en Smart City-aanpak, rijzen onderstaande vragen:

- 1) Wil de raad wel of niet dat de gemeente Utrechtse Heuvelrug vol kan komen te staan met lantaarnpalen die mogelijk gezondheidsschade opleveren?
- 2) Is de publieke ruimte van iedereen of is die van de overheid en/of van bedrijven?
- 3) Zijn mensen wel of niet meer dan lopende datasets die er zijn om overheid en bedrijven te dienen?

Ondergetekenden verwachten van de verantwoordelijke bestuurders van gemeente Utrechtse Heuvelrug dat eerst de inwoners in de discussie worden betrokken. Allereerst door haar volledig en tijdig te informeren per brief over de mogelijke biologische effecten en andere gevolgen van meer straling, zoals 5G en wifi-zenders op straatverlichting, als ook op welke wijze (in detail) er met de privacy wordt omgegaan. Ondergetekenden verwachten tevens dat alle vragen hierover van inwoners, bedrijven en lokale organisaties inhoudelijk, adequaat en waarheidsgetrouw worden beantwoord. Verderop in deze brief vindt u nog meer vragen van ondergetekenden.

Verontrusting over aanbesteding

Het bevreemdt ondergetekenden dat deze aanbesteding meer omvat dan aanvankelijk is aangekondigd, voor zover ondergetekenden dat als inwoners hebben meegekregen. Over enkele aspecten van de aanbesteding zijn ondergetekenden verontrust, deze zijn:

1. Volksgezondheidsrisico's, zowel geestelijk als lichamelijk, ten gevolge van straling. Gedoeld wordt op zowel de wifi- als 5G-straling van bijbehorende zenders (bovenop de al aanwezige 2G, 3G, 4G, en wifi-netwerken, etc. in de gemeente), die gemonteerd zullen c.q. kunnen worden, op nieuw te installeren straatlantaarns.

De gezondheidsrisico's betreffen vermoedelijk niet alleen mensen, maar ook in toenemende mate dieren en planten. De EU heeft een aanzienlijk aantal verontruste reacties gekregen van meerdere groepen wetenschappers en andere mensen, betreffende straling. Dat is volgens ondergetekenden op zich al een signaal dat ook de gemeente Utrechtse Heuvelrug zich dient te beraden over de wenselijkheid van het technisch en juridisch mogelijk maken van meer straling.

Mogelijk is sprake van een handeling in strijd met artikel 21 en 22.1 van de Grondwet. Deze artikelen stellen dat de zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, en dat de overheid maatregelen treft ter bevordering van de volksgezondheid.

2. Privacy-schendingen: Slimme lantaarnpalen zijn naast hubs voor elektromagnetische verbindingen met bijvoorbeeld mobiele telefoons en auto's belangrijke leveranciers van real

time data. Geluid en beeld worden in de omtrek van een lantaarnpaal opgenomen en automatisch geanalyseerd. Met behulp van kunstmatige intelligentie is het mogelijk dat de leeftijd, het geslacht en de etniciteit van personen etc. worden ingeschat en kan in principe elk gezicht worden gekoppeld aan een officieel geregistreerde identiteit, zodat een profiel kan worden samengesteld.

Ondergetekenden voorzien een verregaande inmenging in het privé-leven van de inwoners van de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Mensen weten niet altijd dat ze worden opgenomen en willen dat misschien ook helemaal niet. Ondergetekenden zijn van mening dat het filmen en opnemen van gesprekken en de verwerking van de gegevens moreel of ethisch onjuist is.

Deze inmenging is mogelijk in strijd met artikel 17 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (IVBPR). Dit verdrag stelt dat onwettige inmenging in iemands privé-leven etc. ongeoorloofd is en tegen inmenging en aantasting beschermd dient te worden. Ondergetekenden zijn verontrust over de mogelijke gevolgen van verdergaande inmengingen/beïnvloedingen (op welke nog niet geheel te overziene wijze dan ook) van de gemoedstoestand van de inwoners van de gemeente Utrechtse Heuvelrug. En ook mogelijk de toenemende gevoelens van onveiligheid door te hoge mate aan inzage/beïnvloeding in het privéleven van de inwoners/passanten.

Het bedrijf dat de data verzamelt is vermoedelijk eigenaar van de gegevens en kan deze beschikbaar stellen aan derde partijen. Wat er precies met de data gebeurt –voor welke toepassingen ze worden gebruikt– en hoe personen uiteindelijk met de gevolgen daarvan te maken krijgen, is in het geheel onduidelijk en oncontroleerbaar. Is het niet zo dat mensen erop moeten kunnen vertrouwen dat ze zich buitenshuis vrij kunnen bewegen? Wie van u garandeert dat de data altijd en overal te goeder trouw wordt behandeld?

Het is niet of nauwelijks denkbaar dat producenten/leveranciers van slimme lantaarnpalen kunnen garanderen dat deze lantaarnpalen en/of bijbehorende functionaliteiten niet gehackt kunnen worden en dat de via slimme lantaarnpalen verkregen data niet gestolen kan worden. Daar komt bij dat in de toepassing van kunstmatige intelligentie al risico's besloten liggen ten aanzien van de beveiliging van gegevens.

Ondergetekenden voorzien mogelijk onrechtmatig gebruik, door onder andere marktpartijen, van in de publieke ruimte verkregen informatie. Dit zal mogelijk ten nadele zijn van de inwoners van de gemeente Utrechtse Heuvelrug.

Nadere toelichting

Hieronder is een kleine opsomming gegeven van de vele informatie die voorhanden is. Dit bevestigt ondergetekenden naast hun eigen waarneming, weten en ervaring, in hun standpunt. Ondergetekenden zijn zich bewust dat zij niet volledig zijn, maar halen uitsluitend enkele valideerbare professionele/wetenschappelijke bronnen aan, te weten:

- Geen eenduidig bewijs onschadelijkheid straling: uit talloze wetenschappelijke publicaties, rechterlijke uitspraken en uit vele signalen (gezondheidsklachten, zowel geestelijk als fysiek) vanuit de bevolking over de gehele wereld, blijkt dat **niet onomstotelijk is vastgesteld dat elektromagnetische straling geen gezondheidsrisico's met zich mee brengt**. Eén van die publicaties is het 'EU-Appeal-5G', zie bijlage 1. Dit is een publicatie

van een groep van wel 200 vooraanstaande wetenschappers, die zich onlangs gericht hebben tot het bestuur en alle leden van de EU. De wetenschappers waarschuwen voor de potentiële gezondheidseffecten van 5G, bovenop de 2G, 3G, 4G, wifi-netwerken etc. De 200 wetenschappers bevelen aan dit onderwerp serieus te nemen en bevelen tevens een moratorium aan voor de uitrol van de 5G-netwerken totdat de potentiële gevaren volledig onderzocht zijn door onafhankelijke wetenschappers die niet verbonden zijn aan de industrie. De 200 wetenschappers wijzen expliciet op het Voorzorgsprincipe van de UNESCO, geadopteerd door de EU in 2005: 'Wanneer menselijke activiteiten mogelijk leiden tot moreel onaanvaardbare schade die wetenschappelijk plausibel maar onzeker is, dan moeten acties worden genomen om die schade te vermijden of verminderen'.

- **Betere informatievoorziening en blootstellingsreductie: Ook het Europese Parlement (EP) maakt zich zorgen over de gezondheidsrisico's van draadloze apparatuur en zendmasten.** Het Europarlement ondersteunt een door de Belgische Europarlementariër Frédérique Ries al in 2009 opgestelde motie, zie het persbericht nr. 20090401IPR53233 van 4 juni 2009, zie bijlage 2. Hier blijkt onder andere uit dat het plaatsen van zendantennes, zendmasten en hoogspanningstracées beter uitonderhandeld zou moeten worden tussen de verschillende belangengroepen, zoals de industrie, de overheid en organisaties van bewoners met het doel gezondheidsrisico's en juridische procedures te minimaliseren. Met als waarborging dat de blootstelling van mensen aan elektromagnetische straling wordt gereduceerd. Uit het persbericht blijkt ook dat volgens een gepubliceerde Eurobarometer 'de meerderheid van de inwoners niet het gevoel heeft dat publieke autoriteiten hen adequaat informeren over maatregelen die hen beschermen tegen elektromagnetische straling'.
- **Medisch Appèl Stralingsrisico's:** Ook Nederlandse artsen doen een beroep op de gezondheidszorg en de politiek om maatregelen te nemen die leiden tot minder blootstelling aan straling. Zij constateren een algemene toename van chronische aandoeningen met onduidelijke oorzaken. Dat is gedaan in een gezamenlijk appèl (zie bijlage 3), ondersteund door het Nationaal Platform Stralingsrisico's. **De artsen geven aan dat de toename van gezondheids- en welzijnsproblemen gelijktijdig optreedt met de explosieve toename van stralingsbelasting in de directe leefomgeving.** De artsen zien oorzakelijke verbanden tussen elektromagnetische velden en (subtiële) biologische effecten. Deze effecten kunnen leiden tot problemen met gezondheid en welzijn. Het appèl geeft ook aan dat het vigerende standpunt van de Nederlandse Gezondheidsraad is dat de huidige Nederlandse blootstellinglimiet voor elektromagnetische velden is vastgesteld op basis van overmatige opwarming van het lichaamswefsel en niet op basis van biologische effecten. Het appèl geeft aan de artsen verontrust zijn omdat de Gezondheidsraad een tweeslachtig advies hanteert omdat zij de biologische effecten niet ontkent en nader onderzoek adviseert omdat het onbekend is wat de gevolgen op lange termijn deze biologische effecten kunnen zijn.

Ondergetekenden herkennen deze biologische effecten in henzelf en in hun nabije omgeving. Een aantal personen van ondergetekenden ervaren dusdanig nadelige gevolgen, aannemelijk als gevolg van straling, dat zij uitgeweken zijn naar een tijdelijke (enigszins nu nog) stralingsarme woonomgeving. Zij ondervinden hinder bij het vinden van geschikt werk en woning.

Ondergetekenden zijn daarom verontrust over de gehanteerde onderzoeksmethode om stralingseffecten op de gezondheid in kaart te brengen. Bovenstaande in ogenschouw nemende, kan geconcludeerd worden dat met betrekking tot de onderhavige aanbesteding een onwenselijke gang van zaken en situatie is ontstaan, aangaande de gezondheid en privacy van de inwoners van de gemeente Utrechtse Heuvelrug.

Mogelijk bent u in de veronderstelling dat straling geen gezondheidsproblemen veroorzaakt. Ondergetekenden begrijpen dat deze kant van de zaak mogelijk nieuw voor u is, of tot op heden onderbelicht. Om deze reden en vanuit de verontrustheid over bovengenoemde, hebben ondergetekenden informatie voor u bijgevoegd (zie bijlagen). Daarnaast willen ondergetekenden u doorverwijzen naar bijvoorbeeld de website: <https://stralingsbewustzuidkennemerland.nl>. Daarin is veel informatie opgesomd. Daarnaast is in bijlage 4 informatie opgenomen over de resolutie van het Europese Parlement d.d. 2 april 2009 over de gezondheidsrisico's in verband met elektromagnetische straling.

Verzoek tot informatie

Ondergetekenden gaan ervan uit dat u, het college van B&W en de raad van de gemeente Utrechtse Heuvelrug, onderstaande vragen beantwoorden en dat u dat doet middels een officieel document, niet later dan 15 januari 2018. Dit gezien de datum van de oordeelsvormende raadsvergadering op 18 januari 2018. Ondergetekenden danken u alvast voor de genomen moeite.

- In welke mate is de gemeente op de hoogte van de mogelijke gevaren voor de volksgezondheid van de genoemde straling? In het verslag van de beeldvormende raadsvergadering in Nieuwsblad de Kaap d.d. 19 december is ook al gesteld dat in de aanbesteding gezondheidsrisico's tot nu toe niet zijn meegenomen.
- Specifiek aan het college van B&W: in welke mate heeft u in het proces, waaronder de voorlichting aan inwoners, de toekomstige functionaliteiten van de nieuwe straatlantaarns meegenomen en expliciet gemaakt? Ondergetekende doelen hierbij met name op gezondheidsgevolgen van straling en gevolgen voor de privacy van de inwoners/passanten.
- Wie is nu en straks mede- en eindverantwoordelijk voor de eventuele kosten indien inwoners aantoonbare stralingsklachten krijgen? Ondergetekenden doelen hierbij op kosten van ziekte en van uitval uit het arbeidsproces en het vinden van geschikte werk-/woonomgeving.
- Wie is nu en straks mede- en eindverantwoordelijk voor de hoeveelheid straling in onze gemeente en op grond waarvan?
- In welke mate bent u de mening toegedaan dat marktpartijen verantwoord en primair handelend vanuit het belang van inwoners, kunnen en zullen omgaan met 1. mogelijke gezondheidsrisico's van straling, en 2. de te verwachten grote hoeveelheid data van inwoners die zij verzamelen? In hoeverre is bekend hoe zij daar precies mee om zullen gaan? Hoe gaat de gemeente daar toezicht op houden? In welke mate kan de gemeente ingrijpen bij een marktpartij aan wie de aanbesteding is gegund, als het misgaat of dreigt te gaan, ten aanzien van gezondheid en privacy? Op grond van welke contractbepalingen? In hoeverre is nagedacht over wat hierin rechtmatig is? Dit speelt naar mening van ondergetekenden met name wanneer marktpartijen door het goedkeuren van deze aanbesteding beschikken over de zelfstandige bevoegdheid de technieken zoals stralingszenders in te zetten. Kan de situatie ontstaan dat marktpartijen al bepaalde rechten

verwerven, eerder dan dat de inwoners goed zijn geïnformeerd over de implicaties van de aanbesteding?

- Steeds vaker zijn er pregnante informatielekken bij overheden en bedrijven. Een kwaadwillende kan dan bij wijze van spreken voor een “dubbeltje” zeer waardevolle informatie over zijn doelgroep verwerven. Hoe schat u die risico's in en hoe gaat u dit bewaken?
- In hoeverre bent u het met ondergetekenden eens dat deze aanbesteding een precedentwerking kan hebben wat betreft de verdergaande uitrol van stralingstechnologie die mogelijk ernstige gezondheidsrisico's met zich mee kan brengen en mogelijk onoverzichtelijke en onveilige gevolgen kan hebben op de privacy van de inwoners van de gemeente Utrechtse Heuvelrug? Met andere woorden, dat in de toekomst nog meer ongezonde zenders geïnstalleerd kunnen worden.
- Welk concreet aanvullend onderzoek gaat u doen naar de implicaties van deze aanbesteding, hoe en wanneer, en wie betreft u daarbij?

Uitstel van besluitvorming

De mogelijkheid bestaat dat inwoners met allerlei vragen/klachten komen. Die moeten naar mening van ondertekenden eerst serieus onderzocht en beantwoord worden. Daarom zou het de verantwoordelijke bestuurders van de gemeente Utrechtse Heuvelrug sieren als de besluitvormende raadsvergadering wordt uitgesteld tot iedereen in de gemeente juist en adequaat is geïnformeerd om tot een juist besluit te komen, die waarlijk ten goede komt aan de bewoners van de gemeenten Utrechtse Heuvelrug.

Met vriendelijke groet,

Inwoners (of veelvuldig bezoeker) van de gemeente Utrechtse Heuvelrug:

- en alle anderen die nog via een petitie hun verontrustheid zullen laten blijken.

Ons motto is 'Stralen doen we liever zelf'.

De lijst ondertekenaars van deze brief is nu nog gering. In onze beleving is de aanbesteding bij zeer weinig mensen bekend. Reden is naar onze mening de onopvallende wijze en de korte termijn waarop de gemeente de aanbesteding heeft aangekondigd.